

Nacrt

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIVREMENOM UZDRŽAVANJU

Zagreb, lipanj 2014.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIVREMENOM UZDRŽAVANJU

I. OPĆE ODREDBE

Predmet uređenja

Članak 1.

Ovim se Zakonom utvrđuju korisnici prava na privremeno uzdržavanje te uređuje stjecanje prava na privremeno uzdržavanje i visina iznosa privremenog uzdržavanja, nadležnost, postupak za ostvarivanje prava, isplata i vraćanje iznosa privremenog uzdržavanja, financiranje, evidencija i nadzor te druga pitanja značajna za ostvarivanje privremenog uzdržavanja.

Definicije i pravila tumačenja

Članak 2.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

- 1) "Centar za socijalnu skrb" (u daljnjem tekstu: Centar) je javna ustanova osnovana prema propisu kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi, koja rješava o pravu na privremeno uzdržavanje u prvom stupnju te vraćanju isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja;
- 2) "dijete" je osoba do navršenih 18. godina života, koju je roditelj dužan uzdržavati na temelju ovršne isprave;
- 3) "druga osoba koja skrbi o djetetu" je osoba koja skrbi o djetetu u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;
- 4) "nadležno državno odvjetništvo" je samostalno i neovisno pravosudno tijelo koje zastupa Republiku Hrvatsku u skladu s propisom kojim se uređuje ustrojstvo i nadležnost državnog odvjetništva;
- 5) "obveznik uzdržavanja" je roditelj koji ne stanuje s djetetom te baka i djed po tom roditelju;
- 6) "ovršna isprava" je ovršna sudska odluka i sudska nagodba te izvršno rješenje doneseno u upravnom postupku;
- 7) "pokretanje ovršnog postupka" predstavlja podnošenje prijedloga za ovrhu nadležnom sudu ili dostavu zahtjeva za plaćanje prema ovršnoj ispravi Financijskoj agenciji sukladno propisima kojima se uređuju postupci ovrhe ili obraćanje središnjem tijelu nadležnom za postupanje sukladno međunarodnim konvencijama te uredbama Europske unije;
- 8) "poseban skrbnik" je osoba određena propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;
- 9) "privremeno uzdržavanje" je novčano primanje koje koristi dijete pod pretpostavkama određenim ovim Zakonom, radi potpore uzdržavanja;
- 10) "roditelj s kojim dijete stanuje" je roditelj s kojim dijete stanuje na temelju odluke suda ili roditelj s kojim dijete stanuje po drugoj osnovi u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;
- 11) "roditelj koji ne stanuje s djetetom" je roditelj koji ne stanuje s djetetom na temelju odluke suda ili roditelj koji ne stanuje s djetetom po drugoj osnovi u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;

12) "uzdržavanje" je novčano primanje koje ostvaruje dijete na temelju ovršne isprave u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;

13) "zakonski minimum uzdržavanja" je minimalni iznos uzdržavanja određen propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi;

14) "zastupnik djeteta" je roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te poseban skrbnik djeteta.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Pravo na privremeno uzdržavanje

Članak 3.

Pravo na privremeno uzdržavanje pod uvjetima propisanim ovim Zakonom ima dijete hrvatski državljanin koji ima prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Neprenosivost prava

Članak 4.

Pravo na privremeno uzdržavanje je osobno pravo djeteta određenog ovim Zakonom koje se ne može prenositi na drugu osobu.

Izuzimanje od ovrhe i osiguranja

Članak 5.

Privremeno uzdržavanje ne može biti predmet ovrhe ili osiguranja.

Pravila postupka

Članak 6.

Postupci radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje i postupci utvrđivanja obveze vraćanja privremenog uzdržavanja su upravni postupci.

II. STJECANJE PRAVA NA PRIVREMENO UZDRŽAVANJE I VISINA PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA

Pretpostavke

Članak 7.

(1) Pravo na privremeno uzdržavanje ima dijete ako roditelj koji ne stanuje s djetetom ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave, u cijelosti ili djelomično, i ako se učini vjerojatnim da baka i djed po tom roditelju ne pridonose djetetovom uzdržavanju najmanje u visini koja je ovim Zakonom određena kao iznos privremenog uzdržavanja.

(2) Ako su baka, odnosno djed obveznici uzdržavanja prema ovršnoj ispravi, dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u slučaju da baka, odnosno djed ne ispunjavaju svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave, u cijelosti ili djelomično.

(3) Pod djelomičnim neispunjavanjem obveze uzdržavanja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka podrazumijeva se da obveznik uzdržavanja plaća uzdržavanje u iznosu manjem od iznosa koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja.

(4) Dijete iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ima pravo na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja ne ispunjava, u cijelosti ili djelomično svoju obvezu uzdržavanja dulje od tri mjeseca neprekidno od dana pokretanja ovršnoga postupka radi ostvarivanja uzdržavanja.

(5) Dijete nema pravo na privremeno uzdržavanje:

1. ako je na temelju mjere iz obiteljsko-pravne ili socijalne zaštite smješteno u udomiteljskoj obitelji, domu ili drugoj ustanovi socijalne skrbi; ili
2. ako tražbina uzdržavanja na koju se odnosi ovršna isprava više ne postoji.

(6) Ako je dijete ostvarivalo pravo na privremeno uzdržavanje u trajanju kraćem od vremenskog razdoblja iz članka 8. stavka 3. ovoga Zakona, u slučaju ponovnog utvrđivanja prava na privremeno uzdržavanje ne primjenjuje se odredba stavka 4. ovoga članka.

(7) Ako je dijete ostvarivalo pravo na privremeno uzdržavanje u trajanju kraćem od vremenskog razdoblja iz članka 8. stavka 3. ovoga Zakona, dijete ima pravo na ponovno ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja po dospelosti ne ispuni obvezu uzdržavanja najmanje u iznosu koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja.

Trajanje prava

Članak 8.

(1) Pravo na privremeno uzdržavanje priznaje se od dana podnošenja zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti sukladno odredbi članka 10. ovoga Zakona.

(2) Pravo na privremeno uzdržavanje traje sve dok obveznik uzdržavanja ne počne izvršavati obvezu uzdržavanja najmanje u iznosu koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja.

(3) Dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u ukupnom trajanju od tri godine.

Visina iznosa privremenog uzdržavanja

Članak 9.

(1) Privremeno uzdržavanje određuje se u iznosu 50% zakonskog minimuma uzdržavanja, osim u slučaju iz stavaka 2. i 3. ovoga članka.

(2) Privremeno uzdržavanje ne može se odrediti u iznosu većem od iznosa uzdržavanja određenog ovršnom ispravom.

(3) Ako Centar utvrdi da obveznik uzdržavanja plaća uzdržavanje u iznosu manjem od iznosa iz stavka 1. ovoga članka, privremeno uzdržavanje odredit će se u razlici do iznosa iz stavka 1. ovoga članka.

III. POSTUPAK RADI ODREĐIVANJA PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA I ISPLATA PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA

Pokretanje postupka

Članak 10.

(1) Postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje pokreće se na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

(2) Centar je dužan po službenoj dužnosti pokrenuti postupak iz stavka 1. ovoga članka kada roditelj s kojim dijete stanuje odbije pokrenuti postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje ili kada o djetetu skrbi druga osoba sukladno propisu kojim se uređuju obiteljski odnosi.

(3) Postupak iz stavaka 1. i 2. ovoga članka provodi Centar nadležan za dijete prema propisu kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi.

Načelo žurnosti

Članak 11.

(1) Postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje je žuran.

(2) Centar je dužan donijeti rješenje o privremenom uzdržavanju u roku od trideset dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Stranke u postupku

Članak 12.

Stranke u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje su dijete te obveznik uzdržavanja.

Zastupanje djeteta u postupku

Članak 13.

(1) Dijete u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje zastupa roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu.

(2) Ako je to potrebno radi zaštite dobrobiti djeteta, dijete u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje zastupa poseban skrbnik u slučaju kad je Centar po službenoj dužnosti pokrenuo postupak radi određivanja privremenog uzdržavanja.

(3) Kad poseban skrbnik iz stavka 2. ovoga članka podnese zahtjev, odnosno poduzme prvu radnju u postupku u ime djeteta, prestaju ovlaštenja roditelja ili druge osobe koja skrbi o djetetu za zastupanje djeteta u postupku radi određivanja privremenog uzdržavanja.

Dokazi

Članak 14.

(1) Ako roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu ne može dokazati javnim ili javnobilježničkim ispravama činjenice u odnosu na uzdržavanje od strane bake i djeda iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona, dovoljno je da se one učine vjerojatnima na temelju izjave roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu.

(2) Stranke u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje, roditelj s kojim dijete stanuje te druga osoba koja skrbi o djetetu dužni su u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje dati istinite izjave i točne podatke.

(3) Za istinitost izjava i točnost danih podataka osobe iz stavka 2. ovoga članka odgovaraju materijalno i kazneno.

Saslušanje obveznika uzdržavanja

Članak 15.

Obveznik uzdržavanja će se saslušati u postupku osim ako bi to odugovlačilo postupak.

Odlučivanje o zahtjevu

Članak 16.

Centar će odbiti zahtjev za privremeno uzdržavanje ako utvrdi:

1. da nisu ispunjene pretpostavke iz članka 7. stavaka 1. do 4., te stavka 7. ovoga Zakona;
2. da postoji neka od činjenica iz članka 7. stavka 5. ovoga Zakona.

Troškovi postupka

Članak 17.

Sredstva za redovite troškove postupka koje snosi Centar osiguravaju se u državnom proračunu.

Rješenje o privremenom uzdržavanju

Članak 18.

(1) Izreka rješenja o privremenom uzdržavanju obvezno sadrži i:

1. ime i prezime, adresu, te osobni identifikacijski broj/OIB obveznika uzdržavanja;
2. mjesečni iznos privremenog uzdržavanja koji će se usklađivati sukladno članku 22. ovoga Zakona;
3. trajanje prava na privremeno uzdržavanje;
4. račun djeteta ili roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu na koji će se isplaćivati privremeno uzdržavanje;
5. obvezu roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu te obveznika uzdržavanja da odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka promjene prijave Centru svaku promjenu koja utječe na ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje.

(2) U rješenju iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se da Republika Hrvatska isplatom iznosa privremenog uzdržavanja stupa u pravni položaj djeteta i da na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja, sa svim sporednim pravima sukladno članku 25. ovoga Zakona.

Dostava rješenja

Članak 19.

Rješenje o privremenom uzdržavanju dostavlja se roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu, odnosno posebnom skrbniku, ako ga dijete ima, te obvezniku uzdržavanja.

Pravni lijekovi

Članak 20.

(1) O žalbi protiv rješenja o privremenom uzdržavanju odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.

(2) Žalbom protiv rješenja o privremenom uzdržavanju ne može se pobijati osnova i visina zakonskog uzdržavanja djeteta utvrđenog ovršnom ispravom.

(3) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja o privremenom uzdržavanju.

(4) Protiv drugostupanjskog rješenja o privremenom uzdržavanju može se pokrenuti upravni spor.

Isplata privremenog uzdržavanja

Članak 21.

- (1) Privremeno uzdržavanje isplaćuje Centar u mjesečnim iznosima za prethodni mjesec.
- (2) Privremeno uzdržavanje isplaćuje se djetetu putem banke na njegov račun ili račun roditelja s kojim dijete stanuje odnosno druge osobe koja skrbi o djetetu.

Usklađivanje iznosa privremenog uzdržavanja

Članak 22.

- (1) Ako se tijekom ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje promijeni iznos zakonskog minimuma uzdržavanja, Centar je dužan po službenoj dužnosti uskladiti iznos privremenog uzdržavanja.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se u slučaju kada je iznos uzdržavanja određen ovršnom ispravom manji od iznosa privremenog uzdržavanja.

Promijenjene okolnosti

Članka 23.

Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu, te obveznik uzdržavanja dužni su Centru odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka promjene prijaviti svaku promjenu koja utječe na ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje.

Prestanak prava na privremeno uzdržavanje

Članak 24.

- (1) Centar po službenoj dužnosti donosi rješenje o prestanku prava na privremeno uzdržavanje, kada se izmijene okolnosti iz članka 7. ovoga Zakona zbog kojih djetetu prestaje pravo na privremeno uzdržavanje.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka pravo na privremeno uzdržavanje prestaje posljednjeg dana u mjesecu u kojem je došlo do promjene.
- (3) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu, posebnom skrbniku, te obvezniku uzdržavanja.

IV. VRAĆANJE ISPLAĆENOG IZNOSA PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA

Subrogacija

Članak 25.

Isplatom iznosa privremenog uzdržavanja, Republika Hrvatska stupa u pravni položaj djeteta i na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja, sa svim sporednim pravima.

Zastupanje

Članak 26.

U postupku radi ostvarenja tražbine iz članka 25. ovoga Zakona Republiku Hrvatsku zastupa nadležno državno odvjetništvo.

Rješenje o obvezi povrata isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja

Članak 27.

(1) Centar će po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim će obvezniku uzdržavanja naložiti da u roku od osam dana od dana dostave rješenja plati Republici Hrvatskoj isplaćeni iznos privremenog uzdržavanja za svako jednogodišnje ili kraće razdoblje isplate ako je privremeno uzdržavanje trajalo kraće od jedne godine, s pripadajućom zateznom kamatom.

(2) Izreka rješenja iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati osobni identifikacijski broj/OIB obveznika uzdržavanja.

(3) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se obvezniku uzdržavanja.

(4) O žalbi protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.

(5) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje.

(6) Protiv drugostupanjskog rješenja može se pokrenuti upravni spor.

Dostava rješenja

Članak 28.

(1) Ako obveznik uzdržavanja ne ispuní obvezu prema rješenju iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona, Centar će dostaviti rješenje s potvrdom o izvršnosti nadležnom državnom odvjetništvu radi pokretanja izvršenja.

(2) Po isteku roka od deset godina od dana kad je rješenje iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona postalo izvršno, rješenje se ne može izvršiti.

Prednosni red

Članak 29.

(1) Izvršenje radi ostvarenja tražbine iz članka 27. ovoga Zakona provest će se na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima po računu prije ovrhe radi

naplate svih drugih tražbina neovisno o vremenu njihova nastanka, izuzev tražbine uzdržavanja djeteta sukladno propisu kojim se uređuju obiteljski odnosi.

(2) Ako se izvršenje radi ostvarenja tražbine iz članka 27. ovoga Zakona provodi na plaći ili drugom stalnom novčanom primanju, na izuzimanje od izvršenja iznosa plaće ili drugog stalnog novčanog primanja primjenjuju se pravila o izuzimanju od ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta, u skladu s propisom kojim se uređuje ovrha na novčanoj tražbini ovršenika.

Smrt obveznika uzdržavanja

Članak 30.

U slučaju smrti obveznika uzdržavanja za ispunjenje tražbine iz članka 27. ovoga Zakona odgovaraju njegovi nasljednici do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

V. FINANCIRANJE PRIVREMENOG UZDRŽAVANJA

Članak 31.

Sredstva za financiranje privremenog uzdržavanja osiguravaju se u državnom proračunu.

VI. NADZOR

Nadzor

Članak 32.

Nadzor nad zakonitošću rada Centra u poslovima provedbe privremenog uzdržavanja obavlja ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi u skladu s posebnim propisom.

Evidencija

Članak 33.

(1) Centar vodi očevidnik svih rješenja o privremenom uzdržavanju djece.

(2) Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi pravilnikom će propisati sadržaj i način vođenja očevidnika rješenja o privremenom uzdržavanju djece.

VII. NAKNADA ŠTETE

Odgovornost za štetu

Članak 34.

(1) Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu dužni su Republici Hrvatskoj nadoknaditi štetu koja nastane zbog nepripadne i nepravilne isplate privremenog uzdržavanja:

1. ako se ostvari privremeno uzdržavanje na temelju neistinitih i netočnih podataka za koje su znali ili morali znati da su neistiniti i netočni,
2. ako u propisanom roku ne prijave promjene koje uzrokuju gubitak prava na privremeno uzdržavanje, a znali su ili morali znati za te promjene,
3. ako je djetetu isplaćeno privremeno uzdržavanje na koje nije imao pravo prema rješenju ili je privremeno uzdržavanje isplaćeno u većem iznosu od iznosa određenog u rješenju o privremenom uzdržavanju.

(2) Obveza naknade štete iz stavka 1. točke 2. ovoga članka odnosi se i na obveznika uzdržavanja.

Tražbina

Članak 35.

(1) Tražbina s naslova naknade štete iz članka 34. ovoga Zakona odnosi se na dospjele tražbine privremenog uzdržavanja.

(2) Pri utvrđivanju prava na naknadu štete primjenjuje se propis kojim se uređuju obvezni odnosi, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Tužba

Članak 36.

(1) Kada se utvrdi da je nastala šteta, Centar poziva osobu odgovornu za štetu iz članka 34. ovoga Zakona da u određenom roku nadoknadi nastalu štetu.

(2) Ako šteta ne bude nadoknađena u roku iz stavka 1. ovoga članka, Republika Hrvatska podnosi tužbu radi naknade štete putem nadležnog državnog odvjetništva na temelju dokumentacije koju dostavlja Centar.

(3) Prije podnošenja tužbe iz stavka 2. ovoga članka neće se primjenjivati odredbe o podnošenju zahtjeva za mirno rješavanje spora sukladno propisu kojim se uređuje parnični postupak.

VIII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 37.

Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu te obveznik uzdržavanja kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 kuna ako ne prijave u propisanom roku svaku promjenu koja utječe na ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje (članak 23.).

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 38.

(1) Upravni postupci radi ostvarivanja privremenog uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se sukladno odredbama zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo.

(2) Sudski postupci radi vraćanja isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se sukladno odredbama zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo.

(3) Ako su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršeni upravni postupci kojima je priznato pravo na privremeno uzdržavanje, ali nisu pokrenuti sudski postupci protiv obveznika uzdržavanja radi povrata isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja, povrat isplaćenih iznosa rješavat će se sukladno članku 27. ovoga Zakona.

Članak 39.

Nagodba o uzdržavanju sklopljena u Centru prema prijašnjim propisima izjednačena je sa sudskom nagodbom u svrhu ostvarenja prava na privremeno uzdržavanje sukladno članku 2. stavku 1. točki 6. ovoga Zakona.

Članak 40.

Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi donijet će propis iz članka 33. stavka 2. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 41.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. rujna 2014. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Privremeno uzdržavanje uređeno je dvama člancima Obiteljskog zakona od 14. srpnja 2003. godine, a koji je od donošenja više puta noveliran (članak 244. stavci 3. do 6. te članak 352. Obiteljskog zakona, Narodne novine, br. 116/2003, 17/2004, 136/2004, 107/2007, 57/2011, 61/2011 i 25/2013 - u daljnjem tekstu: ObZ 2003).

Kako ObZ-om 2003 u proteklom razdoblju nisu riješene brojne pravne i institucijske pretpostavke koje jamče punu zaštitu djeteta, ovom pitanju valjalo je pristupiti sustavno, što podrazumijeva i reformu obiteljskog zakonodavstva, a kako je istaknuto u Strategiji razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016., koju je prihvatila Vlada Republike Hrvatske 2. travnja 2011. godine. Uređenje privremenog uzdržavanja djece ObZ-om 2003 u ovom trenutku nije zadovoljavajuće. Kao prioritet navodi se poboljšanje odredbi ObZ-a 2003 i to pojednostavljenjem povrata sredstava isplaćenih temeljem privremenog uzdržavanja.

U primjeni važećih odredaba ObZ-a 2003, kojima se uređuje privremeno uzdržavanje, postoje problemi vezani uz nedovoljno jasno definirane pretpostavke za stjecanje te ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje, a uslijed čega je i praksa Centara za socijalnu skrb različita, kako u tumačenju tih odredbi, tako i u njihovoj primjeni. Osim toga, u praksi se problemi javljaju i kod određivanja trajanja prava na privremeno uzdržavanje, kao i utvrđivanja njegove visine, posebice u slučaju kad je ovršnom ispravom određen iznos uzdržavanja u manjem iznosu od zakonom određenog iznosa privremenog uzdržavanja, a što je posljedica nedovoljno jasno definiranog normativnog okvira.

Važećim odredbama ObZ-a 2003 nije izrijeком propisano tko je ovlašten, osim Centra za socijalnu skrb po službenoj dužnosti, pokrenuti postupak za ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje. Ako bi postupak radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje po službenoj dužnosti pokrenuo Centar za socijalnu skrb, otvara se u praksi pitanje tko je sve stranka tog postupka. Uz to, uvažavajući okolnost da bi djetetu trebalo priznati položaj stranke u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje, iako je ObZ 2003 po tom pitanju nejasan, otvoreno je pitanje zastupanja djeteta u postupku radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje, budući da roditelji prema ObZ-u 2003 ostvaruju roditeljsku skrb zajednički, sporazumno i ravnopravno, pa tako i zastupaju dijete, a Zakon izrijeком ne uređuje slučajeve zastupanja djeteta od strane samo jednog roditelja, i to onoga s kojim dijete živi.

Uslijed nedovoljno jasnog određivanja ovlaštenih podnositelja zahtjeva za naknadu učinjenih troškova uzdržavanja (verzijski zahtjev), u praksi se javila dvojba jesu li procesno legitimirani za podnošenje te tužbe Republika Hrvatska zastupana po nadležnom državnom odvjetništvu ili Centar za socijalnu skrb ili nadležno državno odvjetništvo. U provedbi važećih odredaba ObZ-a 2003 javljaju se i problemi oko samog načina povrata učinjenih troškova uzdržavanja putem verzijske parnice.

U Konačnom prijedlogu Obiteljskog zakona, koji je usvojen u Hrvatskom saboru 6. lipnja 2014. g. nije normativno uređen dio zakona koji se odnosi na privremeno uzdržavanje. Umjesto toga, predviđeno je da se privremeno uzdržavanje uredi posebnim propisom.

U Republici Hrvatskoj trenutno postoji oko 3 700 korisnika prava na privremeno uzdržavanje, a za ostvarivanje ovog prava godišnje se utroši više od 29 milijuna kuna, koje zbog nedovoljne normiranosti postupka povrata isplaćenih iznosa od obveznika uzdržavanja gotovo u cijelosti ostaju ne naplaćena.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Predloženim zakonom uređuje se stjecanje i ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje, te vraćanje iznosa privremenog uzdržavanja.

Predloženim zakonom:

- definirane su pretpostavke za stjecanje te ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje;
- određeno je trajanje prava i visina iznosa privremenog uzdržavanja, uzimajući u obzir i slučajeve kada je ovršnom ispravom kojom je određena obveza uzdržavanja djeteta iznos uzdržavanja određen ispod zakonskog minimuma;
- propisan je postupak radi određivanja privremenog uzdržavanja, posebno način pokretanja postupka, načelo žurnosti, stranke u postupku, zastupanje djeteta u postupku, dokazni postupak, odlučivanje o zahtjevu i troškovi postupka, dostava rješenja o privremenom uzdržavanju te pravni lijekovi;
- uređene su pojedinosti isplate iznosa privremenog uzdržavanja, kao i automatsko usklađivanje iznosa privremenog uzdržavanja u slučaju promjene osnovice za njegovo određivanje;
- propisan je postupak vraćanja isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja imajući u vidu njegovo pojednostavljenje te efikasnost, na način da Republika Hrvatska samom isplatom iznosa privremenog uzdržavanja stupa u pravni položaj djeteta i da na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa sa svim sporednim pravima (subrogacija). Osim toga, uređena su pitanja donošenja i dostave rješenja kojim se obvezniku uzdržavanja nalaže da plati Republici Hrvatskoj isplaćene iznose privremenog uzdržavanja za svako jednogodišnje ili kraće razdoblje ako je privremeno uzdržavanje trajalo kraće, s pripadajućom zakonskom kamatom;
- uređen je prednosni red u ovrsi isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja;
- uređeno je pitanje vraćanja isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja u slučaju smrti roditelja koji je obveznik uzdržavanja;
- propisano je financiranje privremenog uzdržavanja, kao i nadzor te vođenje očevidnika svih rješenja o privremenom uzdržavanju djece;
- uređena je odgovornost za naknadu štete zbog nepripadne ili nepravilne isplate privremenog uzdržavanja, kao i prekršajna odgovornost zbog neprijavljivanja u propisanom roku svake promjene koja utječe na gubitak prava na privremeno uzdržavanje.

Predloženim zakonom učinit će se značajni koraci ponajprije prema jačoj i efikasnijoj zaštiti prava djeteta na uzdržavanje. Jačanje pravne zaštite ne bi se očitovalo samo priznavanjem određenih prava, nego i njihovim ostvarenjem putem odgovarajućih procesnih mehanizama.

Ovim zakonom omogućit će se jedinstveno postupanje Centara za socijalnu skrb te nadležnih državnih odvjetništava te znatno olakšati određivanje prava na privremeno

uzdržavanje kao i postupak povrata iznosa isplaćenog privremenog uzdržavanja od obveznika uzdržavanja. Naime, sukladno predloženom zakonu, Centar za socijalnu skrb svakih godinu dana donosi rješenje kojim nalaže obvezniku uzdržavanja da vrati Republici Hrvatskoj sredstva koja su isplaćena temeljem privremenog uzdržavanja.

Ovim se zakonom, nadalje, postupak radi vraćanja isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja pojednostavljuje, a time i postiže njegova efikasnost, posebno izostavljanjem potrebe vođenja verzijских parnica.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Odredbama ovoga članka propisano je područje primjene Zakona. Ovim se Zakonom utvrđuju korisnici prava na privremeno uzdržavanje te se uređuje stjecanje prava na privremeno uzdržavanje i visina iznosa privremenog uzdržavanja, nadležnost, postupak za ostvarivanje prava, isplata i vraćanje privremenog uzdržavanja, financiranje, evidencija i nadzor, te druga pitanja značajna za ostvarivanje privremenog uzdržavanja.

Članak 2.

Odredbom članka 2. propisano je značenje određenih izraza koji se koriste u ovom Zakonu te je propisano da izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Članak 3.

Odredbom ovoga članka propisano je da pravo na privremeno uzdržavanje imaju hrvatski državljani koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Članak 4.

Odredbom članka 4. određena je neprenosivost prava na privremeno uzdržavanje.

Članak 5.

Odredbom članka 5. propisano je izuzimanje privremenog uzdržavanja od ovrhe i osiguranja.

Članak 6.

Odredbom ovoga članka propisano je da su postupci radi ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje i postupci utvrđivanja obveze vraćanja privremenog uzdržavanja upravni postupci.

Članak 7.

Ovim člankom propisane su pretpostavke za stjecanje prava na privremeno uzdržavanje, koje moraju biti kumulativno ispunjene. Pravo na privremeno uzdržavanje ima dijete ako roditelj koji ne stanuje s djetetom ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja, u cijelosti ili djelomice, na temelju ovršne isprave i ako se učini vjerojatnim da baka i djed po roditelju, koji ne stanuje s djetetom i ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave, ne pridonose djetetovom uzdržavanju u visini koja je Zakonom određena kao iznos privremenog uzdržavanja.

Uređen je i slučaj kada su prema ovršnoj ispravi obveznici uzdržavanja baka i djed, a oni ne ispunjavaju, odnosno neuredno ispunjavaju svoju obvezu uzdržavanja. Ako je baka, odnosno djed obveznik uzdržavanja prema ovršnoj ispravi, dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u slučaju da baka, odnosno djed ne ispunjavaju svoju obvezu uzdržavanja, u cijelosti ili djelomice, na temelju ovršne isprave.

Ovim člankom propisano je što se smatra djelomičnim neispunjavanjem obveze uzdržavanja u smislu pretpostavke za određivanje privremenog uzdržavanja. Određeno je vremensko razdoblje u kojem obveznik uzdržavanja ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja, u cijelosti ili djelomice, kao pretpostavka za određivanje privremenog uzdržavanja. Dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja dulje od tri mjeseca neprekidno od dana pokretanja ovršnoga postupka radi ostvarivanja uzdržavanja. Ta se pretpostavka, međutim, ne primjenjuje u slučaju ponovnog određivanja prava na uzdržavanje. Ako je dijete ostvarivalo pravo na privremeno uzdržavanje u ukupnom trajanju kraćem od tri godine, u slučaju ponovnog utvrđivanja prava na privremeno uzdržavanje ne primjenjuje se odredba prema kojoj ima pravo na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja dulje od tri mjeseca neprekidno od dana pokretanja ovršnoga postupka radi ostvarivanja uzdržavanja. U tom slučaju dijete ima pravo na ponovno ostvarivanje prava na privremeno uzdržavanje ako obveznik uzdržavanja po dospjelosti ne ispuni obvezu uzdržavanja u iznosu većem od iznosa koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja. Određeni su slučajevi kad dijete neće imati pravo na privremeno uzdržavanje unatoč postojanju navedenih pretpostavki iz stavaka 1. do 4. ovoga članka.

Članak 8.

Odredbom članka 8. određeno je trajanje prava na privremeno uzdržavanje. Pravo na privremeno uzdržavanje priznaje se s danom podnošenja zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti. Pravo na privremeno uzdržavanje traje sve dok obveznik uzdržavanja ne počne udovoljavati svojoj obvezi uzdržavanja najmanje u iznosu koji je ovim Zakonom određen kao iznos privremenog uzdržavanja. Pritom dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje u ukupnom trajanju najdulje do tri godine.

Članak 9.

Odredbom članka 9. propisan je iznos privremenog uzdržavanja. Privremeno uzdržavanje određuje se u iznosu 50% zakonskog minimuma uzdržavanja, a koji je određeni propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi (Obiteljski zakon). Pritom se privremeno uzdržavanje ne može odrediti u iznosu većem od iznosa uzdržavanja određenoga ovršnom ispravom. Ovom odredbom uzeta je u obzir i okolnost da obveznik uzdržavanja plaća određeni iznos na ime uzdržavanja koji je manji od iznosa privremenog uzdržavanja određenog ovim Zakonom. Ako Centar utvrdi da obveznik uzdržavanja plaća uzdržavanje u iznosu manjem od iznosa

privremenog uzdržavanja, privremeno uzdržavanje odredit će se u razlici, odnosno umanjeno za iznos koji obveznik uzdržavanja (već) plaća.

Članak 10.

Odredbama članka 10. određeno je pokretanje postupka radi određivanja privremenog uzdržavanja, pri čemu se razlikuje pokretanje postupka na zahtjev stranke (dispozicijski postupak), te pokretanje postupka po službenoj dužnosti (oficijelni postupak). Propisana je i mjesna nadležnost Centra za postupke radi određivanja privremenog uzdržavanja. Mjesno je nadležan Centar koji je nadležan za dijete prema propisu kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi (Zakon o socijalnoj skrbi).

Članak 11.

Određena je žurnost postupaka radi određivanja privremenog uzdržavanja. U skladu s time, Centar je dužan donijeti rješenje u roku od trideset dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Članak 12.

Odredbom su propisane stranke postupka radi određivanja privremenog uzdržavanja. Stranke su postupka dijete te obveznik uzdržavanja.

Članak 13.

Odredbama članka 13. određeno je zastupanje djeteta u postupku radi određivanja privremenog uzdržavanja. Dijete u postupku radi određivanja privremenog uzdržavanja zastupa roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu. Ako je to potrebno radi zaštite dobrobiti djeteta, dijete u postupku radi određivanja privremenog uzdržavanja zastupa poseban skrbnik u slučaju kad je Centar po službenoj dužnosti pokrenu postupak radi određivanja privremenog uzdržavanja. Tko može biti poseban skrbnik, njegovo imenovanje i ovlasti propisane su propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi (Obiteljski zakon).

Ako dijete zastupa poseban skrbnik, roditelj ili druga osoba koja skrbi o djetetu, nisu ovlašteni uz posebnog skrbnika poduzimati radnje u postupku u ime djeteta. Kad poseban skrbnik podnese zahtjev, odnosno poduzme prvu radnju u postupku u ime i za račun djeteta, prestaju ovlaštenja roditelja ili druge osobe koja skrbi o djetetu za zastupanje djeteta u postupku radi određivanja privremenog uzdržavanja.

Članak 14.

U kontekstu zaštite dobrobiti djeteta, te uvažavajući okolnost da je položaj roditelja ili druge osobe koja skrbi o djetetu ionako otežan u slučaju kad obveznik uzdržavanja ne plaća uzdržavanje, odnosno ne ispunjava svoju obvezu prema ovršnoj ispravi, propisano je odustajanje od dokazivanja na razini sigurnosti, prihvatanjem dokazivanja na razini vjerojatnosti. Ako roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu ne može dokazati javnim ili javnobilježničkim ispravama činjenicu da baka i djed ne pridonose uzdržavanju, dovoljno je da se ona učini vjerojatnom na temelju istinitih izjava roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu. Pritom stranke u postupku odgovaraju materijalno i kazneno za istinitost izjava i točnost danih podataka.

Članak 15.

Propisano je saslušanje obveznika uzdržavanja u postupku pod određenim pretpostavkama. Obveznik uzdržavanja saslušat će se u postupku osim ako bi to odugovlačilo postupak.

Članak 16.

Odredbama članka 16. propisani su slučajevi kada će Centar odbiti zahtjev za određivanje privremenog uzdržavanja.

Članak 17.

Odredbom članka 17. propisano je snošenje troškova postupka radi određivanja privremenog uzdržavanja.

Članak 18.

Odredbama članka 18. propisan je sadržaj rješenja o privremenom uzdržavanju. Predmetnom odredbom omogućit će se ujednačenost u postupanju Centra za socijalnu skrb, ali i stvoriti pretpostavke za olakšavanje daljnjeg postupanja Centra.

Članak 19.

Propisana je dostava rješenja o privremenom uzdržavanju roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu, odnosno posebnom skrbniku, ako ga dijete ima, te obvezniku uzdržavanja.

Članak 20.

Ovim člankom uređeno je pravo na žalbu protiv rješenja o privremenom uzdržavanju. O žalbi protiv rješenja o privremenom uzdržavanju odlučuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi. Pritom se žalbom protiv rješenja o privremenom uzdržavanju ne može pobijati osnova i visina zakonskog uzdržavanja djeteta određenog ovršnom ispravom. Određena je nesuspenzivnost žalbe protiv rješenja o privremenom uzdržavanju. Protiv drugostupanjskog rješenja o privremenom uzdržavanju može se pokrenuti upravni spor.

Članak 21.

Odredbama članka 21. propisano je da privremeno uzdržavanje isplaćuje centar za socijalnu skrb, koji je donio rješenje o pravu na privremeno uzdržavanje, u mjesečnom iznosu, i to za prethodni mjesec. Privremeno uzdržavanje isplaćuje se djetetu putem banke na njegov račun ili račun roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu.

Članak 22.

Ovim člankom uzeta je u obzir okolnost da se tijekom ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje može promijeniti iznos zakonskog minimuma uzdržavanja, a koji je zapravo osnovica za određivanje privremenog uzdržavanja. Zbog potrebe praćenja povećanja standarda života djeteta, propisano je usklađivanje iznosa privremenog uzdržavanja. Ako se

tijekom ostvarivanja prava na privremeno uzdržavanje promijeni iznos zakonskog minimuma uzdržavanja, Centar je dužan po službenoj dužnosti uskladiti iznos privremenog uzdržavanja.

Članka 23.

Određena je obveza roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osoba koja skrbi o djetetu, te obveznika uzdržavanja, prijavljivanja svake promjene zbog koje je došlo do promjene u ostvarivanju prava na privremeno uzdržavanje. Na ovaj način nastoji se osigurati pravodobna informacija Centrima u slučaju promijenjenih okolnosti radi pokretanja postupka utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za privremeno uzdržavanje.

Članak 24.

Odredbama članka 24. uređen je postupak u slučaju prestanka prava na privremeno uzdržavanje. Kada se izmijene okolnosti iz članka 7. ovoga Zakona, zbog kojih djetetu prestaje pravo na privremeno uzdržavanje, o tome se donosi rješenje, a isplata se obustavlja posljednjeg dana u mjesecu u kojem je došlo do promjene. O tome Centar donosi rješenje po službenoj dužnosti. Rješenje kojim se utvrđuje prestanka prava na privremeno uzdržavanje dostavlja se roditelju s kojim dijete stanuje ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu, posebnom skrbniku, ako ga dijete ima, te obvezniku uzdržavanja.

Članak 25.

Odredbom članka 25. propisano je da Republika Hrvatska stupa u pravni položaj djeteta, te da na nju prelaze tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa sa svim sporednim pravima. Naime, važećim Obiteljskim zakonom nije dovoljno jasno normirano pitanje povrata sredstava privremenog uzdržavanja od obveznika uzdržavanja. Uslijed nedovoljno jasnog određivanja ovlaštenih podnositelja zahtjeva za naknadu učinjenih troškova uzdržavanja (verzijski zahtjev), u praksi se javila dvojba jesu li procesno legitimirani za podnošenje te tužbe Republika Hrvatska zastupana po nadležnom državnom odvjetništvu ili Centar za socijalnu skrb ili nadležno državno odvjetništvo.

Članak 26.

Odredbom članka 26. određeno je zastupanje Republike Hrvatske putem nadležnog državnog odvjetništva u postupku radi ostvarenja tražbine uzdržavanja u visini isplaćenoga iznosa privremenog uzdržavanja, a koja tražbina je prešla na državu zajedno sa sporednim pravima.

Članak 27.

Ovim člankom propisano je da će Centar će po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim će obvezniku uzdržavanja naložiti da u roku od osam dana plati Republici Hrvatskoj isplaćeni iznos privremenog uzdržavanja za svako jednogodišnje ili kraće razdoblje isplate ako je privremeno uzdržavanje trajalo kraće od jedne godine s pripadajućom zateznom kamatom. To rješenje dostavlja se obvezniku uzdržavanja koji ima pravo na žalbu. Pritom žalba protiv tog rješenja ne odgađa njegovo izvršenje.

Članak 28.

Odredbama ovoga članka uređena je dostava rješenja kojim se obvezniku uzdržavanja nalaže da u roku od osam dana plati Republici Hrvatskoj isplaćene iznose privremenog uzdržavanja nadležnom državnom odvjetništvu radi pokretanja izvršenja.

Članak 29.

Prema odredbi stavka 1., izvršenje radi ostvarenja tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja, a koja je prešla na Republiku Hrvatsku, ostvaruje se na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima po računu prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina neovisno o vremenu njihova nastanka, izuzev tražbine uzdržavanja djeteta.

Prema odredbi stavka 2., ako se izvršenje radi ostvarenja tražbine uzdržavanja u visini isplaćenog iznosa privremenog uzdržavanja, a koja je prešla na Republiku Hrvatsku, provodi na plaći ili drugom stalnom novčanom primanju, na izuzimanje od izvršenja iznosa plaće ili drugog stalnog novčanog primanja primjenjuju se pravila o izuzimanju od ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta u skladu s propisom kojim se uređuje ovrha na novčanoj tražbini ovršenika (Ovršni zakon).

Članak 30.

Odredba članka 30. propisuje da u slučaju smrti obveznika uzdržavanja za ispunjenje tražbine iz članka 27. ovoga Zakona odgovaraju njegovi nasljednici do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

Članak 31.

Prema odredbi članka 31. sredstva za financiranje privremenog uzdržavanja osiguravaju se u državnom proračunu.

Članak 32.

Odredbom članka 32. uređen je nadzor nad zakonitošću rada Centra u poslovima provedbe privremenog uzdržavanja. Nadzor nad zakonitošću rada Centra u poslovima provedbe privremenog uzdržavanja obavlja ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi u skladu s posebnim propisom.

Članak 33.

Odredbama članka 33. uređeno je ustrojavanje i vođenje očevidnika svih rješenja o privremenom uzdržavanju djece. Naime, Centar vodi očevidnik svih rješenja o privremenom uzdržavanju djece. Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi propisat će pravilnikom sadržaj i način vođenja očevidnika rješenja o privremenom uzdržavanju djece.

Članak 34.

Odredbama članka 34. uređena je odgovornost za štetu roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu, te obveznika uzdržavanja. Roditelj s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu dužni su Republici Hrvatskoj nadoknaditi štetu koja nastane zbog nepripadne i nepravilne isplate privremenog uzdržavanja ako se ostvari privremeno uzdržavanje na temelju neistinitih i netočnih podataka za koje su znali ili morali znati da su

neistiniti i netočni, ako u određenom roku ne prijave promjene koje uzrokuju gubitak prava na privremeno uzdržavanje, a znali su ili morali znati za te promjene, te ako je djetetu isplaćeno privremeno uzdržavanje na koje nije imao pravo prema rješenju ili je privremeno uzdržavanje isplaćeno u većem iznosu od iznosa određenog u rješenju kojim je utvrđeno pravo i iznos privremenog uzdržavanja. Obveza naknade štete u slučaju neprijavljivanja promjene koje uzrokuju gubitak prava na privremeno uzdržavanje odnosi se i na obveznika uzdržavanja.

Članak 35.

Prema odredbama članka 35. tražbina s naslova naknade štete odnosi se samo na dospjele tražbine privremenog uzdržavanja. Pri utvrđivanju prava na naknadu štete primjenjuje se propis kojim se uređuju obvezni odnosi, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Članak 36.

Prema odredbama članka 36., kada se utvrdi da je nastala šteta, Centar poziva osobu odgovornu za štetu iz članka 34. da u određenom roku nadoknadi nastalu štetu. Ako šteta ne bude nadoknađena u određenom roku, Republika Hrvatska podnosi tužbu radi naknade štete putem državnog odvjetništva na temelju dokumentacije koju dostavlja Centar. Pritom prije pokretanja postupka za naknadu štete ne provodi se postupak mirnog rješavanja spora pred državnim odvjetništvom sukladno propisu kojim se uređuje parnični postupka (Zakon o parničnom postupku).

Članak 37.

Odredbama članka 37. uređena je prekršajna odgovornost roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu, te obveznika uzdržavanja. Roditelj s kojim dijete stanuje ili druga osoba koja skrbi o djetetu, te obveznik uzdržavanja kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 kuna ako ne prijave u propisanom roku svaku promjenu koja utječe na gubitak prava na privremeno uzdržavanje.

Članak 38.

Propisano je da će se upravni postupci radi ostvarivanja privremenog uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršiti primjenom odredaba zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo. Sudski postupci radi vraćanja isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja pokrenuti prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema odredbama zakona koji je bio na snazi kada je postupak započeo. Ako su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršeni upravni postupci kojima je priznato pravo na privremeno uzdržavanje, ali nisu pokrenuti sudski postupci protiv obveznika uzdržavanja radi povrata isplaćenih iznosa privremenog uzdržavanja, povrat isplaćenih iznosa rješavat će se primjenom ovoga Zakona.

Članak 39.

Uzimajući u obzir da se Konačnim prijedlogom obiteljskog zakona koji je usvojen u Hrvatskome saboru 6. lipnja 2014. g. napušta mogućnost sklapanja nagodba o uzdržavanju u Centru, ovim člankom propisano je da su nagodbe sklopljene u Centru prema tada važećim zakonima izjednačene sa sudskom nagodbom u svrhu ostvarenja prava na privremeno uzdržavanje.

Članak 40.

Propisano je da će ministar nadležan za poslove socijalne skrbi donijeti pravilnik kojim će propisati način vođenja očevidnika svih rješenja o privremenom uzdržavanju iz članka 33. stavka 2. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca o dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 41.

Propisano je da će se ovaj Zakon objaviti u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. rujna 2014. godine.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga zakona u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2014. i projekcijama za 2015. i 2016. godinu na razdjelu 102 - Ministarstvo socijalne politike i mladih godinu osigurana su sredstva u iznosu od 31.800.000,00 kuna za isplatu prava na privremeno uzdržavanje.

Sredstva za financiranje privremenog uzdržavanja planirana su u okviru raspoloživih limita Ministarstva socijalne politike i mladih.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Prijedlog Zakona o privremenom uzdržavanju prihvaćen je u Hrvatskome saboru na sjednici održanoj 30. svibnja 2014. godine, nakon što je razmotren na sjednicama radnih tijela, te na sjednici Hrvatskoga sabora. Sve primjedbe i prijedlozi pomno su razmotreni.

U odnosu na Prijedlog Zakona o privremenom uzdržavanju koji je prihvaćen u Hrvatskom saboru Konačni prijedlog Zakona o privremenom uzdržavanju sadrži određene izmjene.

U članku 7. stavku 1. redefinirane su odredbe o uzimanju u obzir obveze uzdržavanja od strane bake i djeda. Naime, propisano je da je prilikom ostvarivanja privremenog uzdržavanja, potrebno učiniti vjerojatnim da baka i djed po tom roditelju *ne doprinose djetetovu uzdržavanju* barem u visini iznosa privremenog uzdržavanja za razliku od odredbe Prijedloga Zakona kojom je bilo propisano da je potrebno učiniti vjerojatnim da baka i djed *nisu u mogućnosti plaćati* uzdržavanje u visini iznosa privremenog uzdržavanja. Na ovaj način postupa se u interesu djeteta obzirom da se njegovo pravo na privremeno uzdržavanje ne čini ovisnim od mogućnosti bake i djeda da doprinose njegovu uzdržavanju već o njihovom stvarnom doprinosu.

U članku 7. stavku 5. Konačnog prijedloga Zakona uklonjene su odredbe prema kojima pravo na privremeno uzdržavanje nema dijete koje s obveznikom uzdržavanja živi u istom kućanstvu. Naime, prilikom utvrđivanja obveze uzdržavanja i same visine tog uzdržavanja u ovršnoj ispravi uzima se u obzir okolnost živi li obveznik uzdržavanja u kućanstvu s djetetom na koje se odnosi obveza uzdržavanja. Pritom pravo na privremeno uzdržavanje, prema ocjeni predlagatelja ne može biti uskraćeno djetetu samom činjenicom da s obveznikom plaćanja uzdržavanja živi u istom kućanstvu.

Na prijedlog iznesen na sjednici Hrvatskoga sabora dorađene su odredbe o strankama postupka radi određivanja privremenog uzdržavanja te je u tom smislu izmijenjen članak 12. na način da je propisano da su stranke ovog postupka djetete i obveznik uzdržavanja.

U članku 29. izmijenjena je odredba o prvenstvenom redu prilikom ovrhe tražbine Republike Hrvatske prema obvezniku uzdržavanja na način da je definirano da ista ima prednost u naplati pred svim ostalim tražbinama koje se ostvaruju na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima te na novčanim sredstvima po računu, izuzev pred tražbinom uzdržavanja djeteta.

Nadalje, brisana je odredba članka 39. Prijedloga Zakona, kojom je bilo propisano da će Centar po službenoj dužnosti preispitati rješenja o privremenom uzdržavanju donesena prema prijašnjim zakonima u postupku radi utvrđivanja ispunjavanja uvjeta sukladno ovom Zakonu, u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, obzirom da se u naknadnim raspravama ista odredba pokazala spornom sa gledišta zaštite stečenih prava.

Također, u članku 41. izmijenjen je dan stupanja na snagu Zakona na način da je određeno da isti stupa na snagu 1. rujna 2014. g., radi usklađivanja sa stupanjem na snagu Obiteljskog zakona.

Nadalje, prihvaćen je i prijedlog iznesen tijekom rasprave u Hrvatskome saboru da se u nenormativnom dijelu Konačnog prijedloga zakona navede iznos sredstava koji je u proračunu osiguran za privremeno uzdržavanje, kao i da se jasno navede da privremeno uzdržavanje isplaćuje Centar za socijalnu skrb pa je u tom smislu dorađen članak 21. stavak 1. Konačnog prijedloga zakona.

U odnosu na tekst Prijedloga Zakona o privremenom uzdržavanju, izvršene su i manje nomotehničke prilagodbe u tekstu Konačnog prijedloga zakona.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Nisu prihvaćeni prijedlozi Kluba zastupnika HDZ-a da se u Konačni prijedlog zakona uvrste odredbe o obvezi podnošenja kaznene prijave, obzirom da su predmetne odredbe sadržane u Konačnom prijedlogu obiteljskog zakona koje je usvojen u Hrvatskome saboru na sjednici 6. lipnja 2014. g. Predmetne odredbe Obiteljskog zakona stupit će na snagu 1. rujna 2014. godine kada je predviđeno i stupanje na snagu predloženog zakona.

Nije prihvaćen prijedlog da se umjesto usklađivanja rješenja o privremenom uzdržavanju u slučaju promjene minimalnog iznosa uzdržavanja donosi dopunsko rješenje, obzirom da sukladno Zakonu o općem upravnom postupku dopunsko rješenje se donosi ako javnopravno tijelo rješenjem nije riješilo sva pitanja koja su predmet postupka, a što u ovom slučaju nije primjenjivo.

Nije prihvaćen prijedlog iznesen od strane Kluba zastupnika HDSSB-a kojim se predlaže brisanje odredbi o ograničavanju prava na privremeno uzdržavanje na razdoblje od najdulje tri godine. Naime, predmetni zakon uređuje privremeno uzdržavanje djece, dok je primarna obveza uzdržavanja upravo na obvezniku uzdržavanja. Republike Hrvatska potiče odgovorno roditeljstvo i primarnu skrb roditelja o uzdržavanju djeteta.